

การอภิปรายผล

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน ทั้งทางตรง และทางอ้อม โดยมีสมมุติฐานการวิจัยดังนี้

1. ประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียน ส่งผลทางตรงต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน
2. การเห็นผู้อื่นเป็นตัวอย่าง ส่งผลทางตรงต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน และส่งผลทางอ้อมโดยผ่านทักษะในการเรียน
3. ระดับของการอนุমানสาเหตุผลการทำแบบทดสอบที่มาจากความสามารถในการเรียน ส่งผลทางตรงต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน และส่งผลทางอ้อมโดยผ่านประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียน
4. การนุคชักจูงจากผู้อื่น ส่งผลทางตรงต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน และส่งผลทางอ้อมโดยผ่านประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียน
5. ความวิตกกังวล ส่งผลทางตรงต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน และส่งผลทางอ้อมโดยผ่านทักษะในการเรียน
6. การตั้งเป้าหมายในการเรียน ส่งผลทางตรงต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน และส่งผลทางอ้อมโดยผ่านประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียน และทักษะในการเรียน
7. ทักษะในการเรียน ส่งผลทางตรงต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลของตัวแปรทั้ง 8 ตัวแปร จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 213 คน และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยทำการทดสอบความเป็นเส้นตรงของตัวแปรแต่ละคู่ พบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนมี 5 ตัวแปร และเส้นทางที่เป็นเส้นตรงระหว่างตัวแปรแต่ละคู่มี 7 เส้นทาง ต่อจากนั้นผู้วิจัยนำตัวแปรและเส้นทางซึ่งเป็นเส้นตรงดังกล่าว มาทำการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนิจารณาได้ดังนี้

สมมุติฐานข้อที่ 1 ประสพการณ์ที่ได้รับจากการเรียน ส่งผลทางตรงต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า

ประสพการณ์ที่ได้รับจากการเรียน ซึ่งดูได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นปัจจัยที่ส่งผลทางตรงต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนผลการวิเคราะห์เส้นทางพบว่า ประสพการณ์ที่ได้รับจากการเรียน มีความสัมพันธ์ทางตรงกับความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .06083 หมายความว่า คนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงหรือประสบความสำเร็จในการเรียน จะมีความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนสูง ส่วนคนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำหรือประสพความล้มเหลวในการเรียน ก็จะมี ความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนต่ำ ผลการวิจัยนี้สนับสนุนสมมุติฐานที่ว่า ประสพการณ์ที่ได้รับจากการเรียนมีความสัมพันธ์ทางตรงกับความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน และสอดคล้องกับแนวคิดของ Bandura (1982, 1986) ที่กล่าวว่า การที่บุคคลทำงานแล้วได้รับความสำเร็จหลายครั้งจะทำให้บุคคลรับรู้ว่าคุณเองมีความสามารถและพัฒนาความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนเพิ่มขึ้น เช่นเดียวกับการที่บุคคลประสพความล้มเหลวในการทำงานหลายครั้งก็จะทำให้บุคคลรับรู้ว่าคุณเองมีความสามารถน้อย หรือไม่มีความสามารถ เมื่อจะต้องตัดสินใจความสามารถของตนในการกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ก็จะทำให้คาดหวังว่าคุณเองมีความสามารถในการกระทำพฤติกรรมนั้นต่ำสำหรับในเรื่องของการเรียนนั้น Schunk (1985) ได้กล่าวว่าความสำเร็จ หรือความล้มเหลวในการเรียน ซึ่งแสดงให้เห็นได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน จากงานวิจัยของ ไพบูลย์ เทวรักษ์ และสิริวรรค์ อัครกุล (2527) สิริวรรค์ อัครกุล (2528) ก็พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน

สมมุติฐานข้อที่ 2 การเห็นผู้อื่นเป็นตัวแทนส่งผลทางตรงต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน และส่งผลทางอ้อมโดยผ่านทักษะในการเรียน ผลการวิจัยพบว่า การเห็นผู้อื่นเป็นตัวแทนส่งผลทางตรงต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน ผลจากการวิเคราะห์เส้นทางพบว่า การเห็นผู้อื่นเป็นตัวแทนส่งผลทางตรงเชิงนิเสธต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ -.17814 ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่าการเห็นผู้อื่น เป็นตัวแทนส่งผลทางตรงต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน แต่ลักษณะการส่งผลของตัวแทนที่ผู้วิจัยค้นพบนี้มีลักษณะในเชิงนิเสธ นั่นก็หมายความว่า การเห็นผู้อื่นทำงานได้สำเร็จทำให้ผู้สังเกตมีความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนลดลง แต่การเห็นผู้อื่นทำงาน

ไม่สำเร็จ ทำให้ผู้สังเกตมีความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนเพิ่มขึ้น เหตุผลที่การวิจัยพบเช่นนี้อาจเนื่องมาจากว่าลักษณะของตัวแบบนั้นสามารถส่งผลต่อผู้สังเกตได้ทั้งในทางบวก และทางลบ นั่นคือทำให้ผู้สังเกตรู้สึกว่าคุณมีความสามารถเพิ่มขึ้น หรืออาจทำให้ผู้สังเกตรู้สึกว่าคุณมีความสามารถลดลง ดังที่ Bandura (1986) ได้กล่าวว่า ตัวแบบที่มีลักษณะด้อย หรือมีความสามารถต่ำกว่าผู้สังเกตมากอาจทำให้ผู้สังเกตคิดว่าตนเองน่าจะทำกิจกรรมนั้นได้ดีกว่าตัวแบบ จึงไม่เชื่อการกระทำของตัวแบบ ขณะเดียวกันตัวแบบที่มีลักษณะเด่น หรือมีความสามารถสูงกว่าผู้สังเกตก็อาจทำให้ผู้สังเกตคิดว่าตนเองยังไม่มีความสามารถพอ จึงทำให้เขาไม่เชื่อว่าตนเองจะทำได้เช่นเดียวกับตัวแบบ อย่างไรก็ตาม ลักษณะของตัวแบบที่งานวิจัยส่วนมากค้นพบ มักจะส่งผลในเชิงนิมิต ดังเช่นงานวิจัยของ Schunk (1981) Schunk and Hanson (1985) และ Schunk, Hanson and Cox (1987) ที่พบว่าทำให้เด็กดูตัวแบบแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ได้สำเร็จ ทำให้เด็กมีความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนเพิ่มขึ้น ดังนั้นผลการวิจัยครั้งนี้จึงไม่สอดคล้องกับงานวิจัยดังกล่าว การที่ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับการวิจัยอื่น ๆ อาจเป็นเพราะว่าตัวแบบที่เด็กเลือกนั้นเป็นตัวแบบที่ค่อนข้างจะเป็นตัวแบบทั่ว ๆ ไป คือ อาจจะมีลักษณะหลายอย่างประกอบกัน เช่น การเป็นผู้นำ การเข้าสังคม การเล่นกีฬา หรือในเรื่องวิชาการ ซึ่งตัวแบบที่มีลักษณะหลากหลายนี้ก็อาจจะมีลักษณะเด่น และลักษณะด้อยในแต่ละด้านที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่ากรณีเช่นนี้ตัวแบบที่เด็กเลือก เด็กไม่ได้เลือกจากลักษณะเชิงวิชาการโดยตรง แต่เลือกจากลักษณะที่เขาชื่นชมหลายอย่างประกอบกัน ส่วนความสามารถในเชิงวิชาการอาจจะเด่น หรือด้อยกว่าเขาก็ได้ ซึ่งถ้าหากว่าตัวแบบที่เด็กเลือกเป็นตัวแบบที่มีความสามารถในเชิงวิชาการเด่นกว่าเขามาก การที่เด็กเห็นตัวแบบทำงานได้สำเร็จก็อาจทำให้เขาไม่เชื่อว่าตนเองจะทำงานได้สำเร็จเช่นเดียวกับตัวแบบ เพราะเด็กยังมีความตระหนักว่าเขายังมีความสามารถไม่เท่าตัวแบบในทางตรงข้ามถ้าตัวแบบที่เด็กเลือกเป็นตัวแบบที่มีความสามารถในเชิงวิชาการด้อยกว่าเขา การเห็นตัวแบบทำงานไม่สำเร็จก็อาจจะทำให้เขาไม่เชื่อการกระทำของตัวแบบเช่นกัน เพราะเขาคิดว่าเขาน่าจะทำงานได้ดีกว่าที่ตัวแบบกำลังทำอยู่ จึงทำให้เขาคาดหวังความสามารถของตนเพิ่มขึ้น เมื่อพบว่าตัวแบบทำงานไม่สำเร็จ

สมมุติฐานข้อที่ 3 ระดับของการอนุมานสาเหตุผลของการทำแบบทดสอบที่มาจากความสามารถในการเรียน ส่งผลทางตรงต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน และส่งผลทางอ้อมโดยผ่านประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียน จากการทดสอบความเป็นเส้นตรงพบว่า ระดับของการอนุมานสาเหตุผลของการทำแบบทดสอบที่มาจากความสามารถในการเรียน ไม่มีความสัมพันธ์

เชิงเส้นตรงกับความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนทั้งทางตรงและทางอ้อม เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากเด็กส่วนมากอนุมานสาเหตุผลของการทำแบบทดสอบ ด้วยหลัก 2 ประการ คือ ความสามารถ และองค์ประกอบอื่น ๆ ทำให้เด็กไม่เชื่อว่าคะแนนที่ได้จากการสอบเป็นเพราะความสามารถของเขาเพียงอย่างเดียว แต่มีองค์ประกอบอื่นมาเกี่ยวข้องด้วย เช่น โชค ข้อสอบง่าย ข้อสอบยาก ฯลฯ จึงทำให้เมื่อเด็กประเมินความสามารถของตนจึงประเมินในระดับที่ต่ำกว่าความเป็นจริงเพราะคิดว่า ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอื่นด้วย ซึ่งในเรื่องของการอนุมานสาเหตุนี้ Weiner (1979) ได้กล่าวไว้ว่าบุคคลอาจจะอนุมานสาเหตุความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการทำงาน มาจากองค์ประกอบหลายประการ เช่น ความสามารถ ความพยายาม งานยาก และโชค เป็นต้น ดังนั้นการที่ผู้วิจัยให้เด็กบอกระดับความสามารถที่เขาใช้ในการทำแบบทดสอบเพียงอย่างเดียวจึงไม่มีอิทธิพลมากพอที่จะส่งผลต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน นอกจากนี้การที่ระดับของการอนุมานสาเหตุผลของการทำแบบทดสอบที่มาจากความสามารถในการเรียนไม่มีอิทธิพลต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน อาจเป็นเพราะเด็กเชื่อว่ามีองค์ประกอบอื่นมาเกี่ยวข้องด้วย เช่น ลักษณะของข้อสอบ ความเชื่อเรื่องโชคกลาง (เดโช สานานนท์, 2527) ดังนั้นกระบวนการทางสังคมประจักษ์จึงทำให้เด็กเรียนรู้ว่า การจะทำงานได้สำเร็จหรือไม่สำเร็จนั้นส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับโชค ดวง หรืออื่น ๆ ด้วย ด้วยเหตุนี้เองอาจทำให้เด็กไม่เชื่อว่าผลที่เขาได้รับจากการสอบนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถของเขาเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอื่นด้วย ซึ่งจะเห็นได้จากข้อมูลที่เด็กตอบเมื่อผู้วิจัยถามว่า เขาคิดว่าคะแนนที่เขาได้จากการสอบเป็นผลเนื่องมาจากความสามารถของเขา หรือองค์ประกอบอื่น ๆ ผู้วิจัยพบว่า เด็กส่วนมากตอบทั้ง 2 ประเด็น คือ ทั้งความสามารถของเขาและองค์ประกอบอื่น ๆ และเมื่อผู้วิจัยให้เด็กบอกระดับความสามารถที่เด็กใช้ในการทำแบบทดสอบก็พบว่า เด็กประเมินความสามารถที่เขาใช้ในระดับไม่สูงเท่าที่ควร อาจเป็นเพราะเขาเชื่อว่ามีองค์ประกอบอื่น ๆ ด้วยที่ทำให้เขาได้คะแนนเช่นนี้

สมมุติฐานข้อที่ 4 การพุดช้กจุงจากผู้อื่น ส่งผลทางตรงต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนและส่งผลทางอ้อมโดยผ่านประสพการณ์ที่ได้รับจากการเรียน จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบความเป็นเส้นตรงพบว่า การพุดช้กจุงจากผู้อื่นไม่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน ทั้งความสัมพันธ์ทางตรงและทางอ้อม โดยที่ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานไว้ว่า ผู้ที่มีอิทธิพลต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนน่าจะเป็นเพื่อนและครู เหตุผลที่ผู้วิจัยเชื่อว่าเพื่อนและครูเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถ

ของคุณ เนื่องจาก Bandura (1986) ได้เสนอไว้ว่า ผู้ที่จะสามารถชักจูงให้บุคคลเกิดความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนได้นั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อเขา เป็นผู้ที่เขาให้ความเชื่อถือไว้วางใจ และที่ผู้วิจัยมีความเชื่อว่าเป็นอิทธิพลในการชักจูงให้เด็กเกิดความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนได้ เนื่องจากเพื่อนเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับเด็ก และมีอิทธิพลต่อเด็กในการเป็นตัวแบบ และการร่วมกิจกรรมในสังคมอื่น ๆ แต่ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยพบว่า เพื่อนไม่มีอิทธิพลในการชักจูงให้เด็กเกิดความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน แต่ครูเป็นผู้ที่มีอิทธิพลในการชักจูงให้เด็กมีความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน ดังนั้นเมื่อรวมข้อมูลของครูและเพื่อนเป็นการชักจูงจากผู้อื่นจึงทำให้คะแนนที่ได้เกิดการหักล้างกัน ทำให้การชักจูงจากผู้อื่นไม่มีอิทธิพลต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน

สมมุติฐานข้อที่ 5 ความวิตกกังวลส่งผลทางตรงต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน และส่งผลทางอ้อมโดยผ่านทักษะในการเรียน ผลการวิจัยพบว่า ความวิตกกังวล ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน จากการวิเคราะห์เส้นทางพบว่าความวิตกกังวลส่งผลทางตรงเชิงนิเสธต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ -0.41445 หมายความว่าคนที่มีความวิตกกังวลต่ำจะมีความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนสูง ส่วนคนที่มีความวิตกกังวลสูงจะมีความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนต่ำ ผลการวิจัยนี้สนับสนุนสมมุติฐานที่ว่าความวิตกกังวลมีความสัมพันธ์กับความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน ตามที่ Bandura (1986) ได้กล่าวไว้ว่าความวิตกกังวลมีผลต่อการพัฒนาความสามารถของบุคคล อันจะส่งผลต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนนั้น หมายความว่า คนที่มีความวิตกกังวลสูง จะรู้สึกว่าคุณเองไม่มีความสามารถที่จะควบคุมสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ท้อแท้ ไม่พยายามที่จะพัฒนาความสามารถของตนเอง รับรู้ว่าคุณเองไม่มีความสามารถในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งการที่บุคคลรับรู้ว่าคุณเองไม่มีความสามารถนี้จะทำให้บุคคลคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนในการทำสิ่งต่าง ๆ ต่ำด้วย จากการวิจัยของ Sarason (1975b, 1978 quoted in Bandura, 1986) Wine (1971 quoted in Bandura 1986) และ Kent and Gibbons (1987) ก็พบว่า บุคคลที่มีความวิตกกังวลสูงจะนึกถึงแต่ข้อบกพร่องของตนเองมากกว่าสนใจกับงานที่กำลังทำอยู่ ทำให้มีแนวโน้มที่จะทำงานไม่สำเร็จ และการที่บุคคลทำงานไม่สำเร็จจะทำให้รู้สึกว่าคุณเองไม่มีความสามารถเกิดความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนต่ำ ส่วนคนที่มีความวิตกกังวลต่ำจะเอาใจใส่ต่องานที่กำลังทำอยู่ มีความพยายาม และความอดทนในการทำงาน จึงมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จ

ในการทำงาน ซึ่งการที่บุคคลประสบความสำเร็จในการทำงาน จะทำให้รับรู้ว่าคุณเองมีความสามารถ และมีความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนเพิ่มขึ้น และจากงานวิจัยของ Smith (1989) ก็พบว่า การที่บุคคลมีความวิตกกังวลลดลง จะมีทักษะในการเรียนเพิ่มขึ้นและมีความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนเพิ่มขึ้น ซึ่ง Feltz (1982) ก็พบอีกเช่นกันว่า ความวิตกกังวลมีอิทธิพลทางตรงต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน

นอกจากความวิตกกังวล จะส่งผลทางตรงต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนแล้ว ยังส่งผลทางอ้อมต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนโดยผ่านทักษะในการเรียน จากการวิเคราะห์เส้นทางพบว่า ความวิตกกังวลมีความสัมพันธ์เชิงนิเสธกับทักษะในการเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ $-.16721$ หมายความว่าคนที่มีความวิตกกังวลต่ำจะมีทักษะในการเรียนสูง ส่วนคนที่มีความวิตกกังวลสูงจะมีทักษะในการเรียนต่ำ ผลการวิจัยนี้เป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า ความวิตกกังวลมีความสัมพันธ์กับทักษะในการเรียน เหตุที่ความวิตกกังวลมีผลเชิงนิเสธต่อทักษะในการเรียน อาจเป็นไปได้ว่า ความวิตกกังวลทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงทางชีวเคมีในร่างกาย โดยทำให้เกิดอาการใจสั่น เหงื่อออก อ่อนเพลีย ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายเหล่านี้ทำให้บุคคลทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ไม่ดีเท่าที่ควร (Deffenbacher and Suinn, 1982) ซึ่ง Bandura (1986) ก็ได้กล่าวไว้ว่า อาการใจสั่น เหงื่อออก อ่อนเพลียนี้เป็นสัญญาณบอกให้บุคคลรู้ว่าเขายังไม่พร้อมที่จะทำกิจกรรมในขณะนั้น ทำให้รู้สึกไม่มั่นใจในความสามารถที่ตนเองมีอยู่จึงทำให้คาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนในการทำกิจกรรมต่ำ และจากการศึกษาของ Culler and Holahan (1980) ก็พบว่า นักเรียนที่มีความวิตกกังวลสูงจะมีทักษะในการเรียนต่ำ จากแนวคิดที่ว่าความวิตกกังวลมีอิทธิพลต่อทักษะนี้ Smith (1989) ได้ทำการทดสอบโดยการนำกลุ่มตัวอย่างที่มีความวิตกกังวลสูงมาทำการลดความวิตกกังวล โดยให้กลุ่มตัวอย่างฝึกกำกับตนเอง ซึ่งผลการวิจัยก็พบว่าเมื่อกลุ่มตัวอย่างมีความวิตกกังวลลดลงจะทำให้บุคคลมีทักษะในการเรียนเพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลมีความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนเพิ่มขึ้นด้วย

สมมุติฐานข้อที่ 6 การตั้งเป้าหมายในการเรียน ส่งผลทางตรงต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน และส่งผลทางอ้อมโดยผ่านประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียน และทักษะในการเรียน ผลการวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์ระหว่างการตั้งเป้าหมายในการเรียนกับความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ $.02357$ ซึ่งมีค่าต่ำกว่า $.05$ ตามการเสนอแนะของ Kerlinger และ Pedhazur (Kerlinger and Pedhazur, 1973) เสนอว่าควรตัดเส้นทางดังกล่าวออกจากรูปแบบความสัมพันธ์ ส่วนผลทางอ้อมของการตั้ง

เป้าหมายในการเรียนที่มีต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน โดยผ่านประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียน ผลการทดสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงพบว่า การตั้งเป้าหมายในการเรียน ไม่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียน สำหรับผลทางอ้อมของการตั้งเป้าหมายในการเรียนที่มีต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน โดยผ่านทักษะในการเรียน จากการวิเคราะห์เส้นทางพบว่า การตั้งเป้าหมายในการเรียน ส่งผลต่อทักษะในการเรียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .13520 และทักษะในการเรียนส่งผลต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .43259 ดังนั้นการตั้งเป้าหมายในการเรียนจึงส่งผลทางอ้อมต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน โดยผ่านทักษะในการเรียน ผลการวิจัยนี้สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า การตั้งเป้าหมายในการเรียนมีความสัมพันธ์กับทักษะในการเรียน และทักษะในการเรียนมีความสัมพันธ์กับความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน และสอดคล้องกับแนวคิดของ Bandura (1977) ที่กล่าวว่า การที่บุคคลตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง ทำให้เกิดแรงจูงใจที่จะทำพฤติกรรม และพยายามที่จะทำพฤติกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตนเองตั้งไว้ ซึ่งการที่บุคคลพยายามทำพฤติกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนี้จะช่วยให้บุคคลได้พัฒนาทักษะ ทำให้มีทักษะเพิ่มขึ้น อันจะส่งผลให้บุคคลมีความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนเพิ่มขึ้นด้วย ซึ่ง Locke (1968 quoted in Locke et. al, 1981) ก็ได้กล่าวไว้เช่นกันว่า การตั้งเป้าหมายมีความสัมพันธ์ทางตรงกับทักษะในการทำงาน และจากงานวิจัยของ Bandura and Schunk (1981) ที่ทำการศึกษาดัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความสามารถพบว่า การที่บุคคลตั้งเป้าหมาย มีผลต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน กล่าวคือ เมื่อบุคคลได้ตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง แล้วก็จะพยายามที่จะทำพฤติกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย จึงทำให้ได้พัฒนาทักษะและการที่บุคคลมีทักษะเพิ่มขึ้นนี้จะส่งผลให้บุคคลมีความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนเพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งจากการศึกษาของ Schunk (1983c) ที่ทำการศึกษานักเรียนของ ความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน และทักษะในการเรียนของเด็กระดับประถมศึกษา โดยใช้การเปรียบเทียบทางสังคมและการตั้งเป้าหมายก็พบว่า การให้เด็กตั้งเป้าหมายด้วยตนเองนี้ทำให้เด็กพัฒนาทักษะในการเรียน และมีความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ Locke, et.al (1981) ได้วิเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการตั้งเป้าหมายกับการปฏิบัติงาน และได้สรุปไว้ว่า การตั้งเป้าหมายมีผลโดยตรงต่อการปฏิบัติงาน คือจากงานวิจัยร้อยละ 90 พบว่า การตั้งเป้าหมายมีความสัมพันธ์เชิงนิมิตกับการปฏิบัติงาน

สมมุติฐานข้อที่ 7 ทักษะในการเรียน ส่งผลทางตรงต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน ผลการวิเคราะห์ถดถอยพบว่าคุณพบว่า ทักษะในการเรียนส่งผลทางตรงต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนในระดับที่สูงที่สุด ซึ่งจะเห็นได้จากค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางระหว่างตัวแปรทั้งสองสูงกว่าค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางอื่น ๆ คือ มีค่าเท่ากับ .43259 หมายความว่า บุคคลที่มีทักษะในการเรียนสูงจะมีความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนสูง ส่วนบุคคลที่มีทักษะในการเรียนต่ำก็จะมี ความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนต่ำด้วย ผลการวิจัยนี้สนับสนุนสมมุติฐานที่ว่า ทักษะในการเรียนมีความสัมพันธ์ทางตรงกับความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Schunk (1984, 1985) ที่กล่าวว่า ทักษะในการเรียนมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน กล่าวคือ บุคคลที่มีทักษะในการเรียน มักจะทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนได้สำเร็จ ซึ่งการที่บุคคลทำกิจกรรมได้สำเร็จนี้ Bandura (1982, 1986) กล่าวว่า จะทำให้บุคคลรู้ว่าตนเองมีความสามารถและมีความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนเพิ่มขึ้น ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ Bandura and Schunk (1981) ซึ่งศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความสามารถและพบว่า ความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะในการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ นอกจากนี้ผลการวิจัยของ Schunk (1981, 1983) Schunk, Hanson and Cox (1987) และ Frayne and Latham (1987) ยังพบว่า ทักษะในการเรียนมีความสัมพันธ์กับความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน คือ เมื่อบุคคลมีทักษะในการเรียนเพิ่มขึ้น ก็จะมี ความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนเพิ่มขึ้นด้วย